

Instrumenty dęte blaszane...

Dzień dobry ☺ Tydzień za tygodniem pędzi, jak szalony. Mam nadzieję, że dotrzymujesz mi kroku.

<https://www.youtube.com/watch?v=WVQbxXvyG7A>

Rozpoznałeś na pewno, ten bardzo charakterystyczny utwór, wygrywany na trąbce – hejnał mariacki. Dzisiaj zajmiemy się grupą instrumentów dętych BLASZANYCH. Jest to najgłośniejsza brzmiąca w orkiestrze symfonicznej grupa instrumentów. Każdy z nich ma inny kształt i wielkość, ale wszystkie wykonane są ze stopu metali, zwykle miedzi i cynku oraz posiadają USTNIK. Muzyk przytyka go do ust w celu zadęcia, a wówczas wibrujące powietrze przechodzi przez rurę instrumentu i wydobywa się z niej na zewnątrz przez lejkowatą czarę głosową.

W 1815 r. wynaleziono urządzenia do otwierania i zamykania przepływu powietrza w rurach, zwane WENTYLAMI. Pozwoliło to rozszerzyć skalę instrumentów dętych blaszanych i wpłynęło na większą precyzję wydobywania dźwięków.

Początkowo instrumentów dętych używano do sygnalizacji podczas polowania na dziką zwierzynę i w czasie działań wojennych. Z biegiem lat znalazły zastosowanie do celów artystycznych.

Opowieść głosi, że kiedy młody arystokrata, hrabia von Sporck, usłyszał w lesie dźwięk leśnych rogów myśliwskich, tak zafascynowało go ich brzmienie, że włączył te instrumenty do swojej orkiestry. I zaczęło się panowanie instrumentów dętych blaszanych.

Renesansową odmianą rogów są **CYNK** i **SERPENT** (ostatnia nazwa pochodzi z francuskiego *serpent* – wąż – i w pełni oddaje wygląd instrumentu, który przypomina wijącego się węża). Serpent przetrwał w orkiestrach wojskowych i muzyce kościelnej do XIX w. później zastąpiła go **ofiklejda**, z której powstała **TUBA** (koniec XIX wieku). Tuba stanowi solidną podstawę orkiestrowej sekcji instrumentów dętych blaszanych. Występuje w kilku wielkościach: 3, 4 i 6 m. Zazwyczaj używana tuba orkiestrowa ma 4 m.

<https://www.youtube.com/watch?v=CZFuB1oJrwo>

TRĄBKĘ znano już w starożytności. Używali jej Rzymianie w czasie defilad i parad wojskowych. Były wówczas dwa rodzaje trąbek – wygięta i prosta. Głos trąbki nadaje muzyce wojowniczy charakter. Często w utworach orkiestrowych kompozytorzy ograniczali partie trąbek do sygnałów bojowych. Istnieje wiele rodzajów trąbek, np.: piccolo, basowa, fanfarowa.

<https://www.youtube.com/watch?v=JTqH7UaaUEU>

PUZON powstał w XV wieku. Muzyka puzonowa osiągnęła szczyt w 1600 r. w Wenecji, we wspaniałych canzonach napisanych przez Giovanniego Gabrielięgo. Pierwowzorem puzonu była **buccina**. Puzonista ustawia wysokość brzmienia instrumentu, wsuwając lub wysuwając SUWAK. Najczęściej używany jest puzon tenorowy, którego rura ma aż 3 m długości. Królewskie dostojeństwo i potęgę brzmienia tego instrumentu upodobał sobie Ryszard Wagner, m.in. temat główny uwertury do opery *Tannhäuser*, grany jest przez puzony. Często stosowaną techniką gry na nich jest glissando, czyli szybkie i płynne prześlizgiwanie się z dźwięku na dźwięk.

<https://www.youtube.com/watch?v=1-w9vtSrTZM>

WALTORNIA, róg – nazwa tego instrumentu pochodzi z języka niemieckiego („waldhorn” oznacza „leśny róg”). Grający trzyma róg wylotem w dół, często wkłada do czary głosowej rękę, aby wyciszyć brzmienie dźwięków. Pierwotne waltornie wykonywano z rogów zwierzęcych, stąd wzięta się nazwa instrumentu. Gdyby rozwinąć zwoje rogu, miałby ponad 3 m długości. Technika gry na tym instrumencie należy do NAJTRUDNIEJSZYCH, ale XIX-wieczni kompozytorzy często obsadzali go w partiach instrumentalnych orkiestry, zwłaszcza kiedy chcieli uzyskać aurę romantyczności i tajemniczości.

https://www.youtube.com/watch?v=59K3zuSiu_M

Po tych wszystkich technicznych informacjach, czas na prawdziwą muzykę ☺

Koncert na trąbkę Es-dur, cz. 3 Allegro (J. HAYDN)

<https://www.youtube.com/watch?v=s8Obtk0HZmM>

Koncert na róg i orkiestrę Es-dur, cz. Allegro, (W. A. MOZART)

<https://www.youtube.com/watch?v=INuJVfe-t3o>

Piraci z Karaibów ☺

https://www.youtube.com/watch?v=LG_YYN2m-2U

Dobrego tygodnia!

Widzimy się za tydzień ☺

Ewa Szkólnik